

Zienswijzennota ontwerp-omgevingsvisie 1.0

Met het vaststellen van het ontwerp-Omgevingsvisie 1.0 met als titel “ Het Kampen van nu” is de basis gelegd om samen met de gemeenschap van Kampen te komen tot een definitieve Omgevingsvisie.

Met het bekendmaken van de ontwerp-Omgevingsvisie 1.0 zijn in totaal tien formele zienswijze binnengekomen. De zienswijze zijn per belanghebbende samengevat en voorzien van een reactie. Per zienswijze wordt in de conclusie aangegeven in welke mate dit wel of niet leidt tot wijziging/aanpassing van de Omgevingsvisie 1.0.

Het college heeft ook gekeken of de Omgevingsvisie op onderdelen vanaf maart 2022 geactualiseerd of aangevuld moet worden. Zij heeft hierbij een duidelijke afweging gemaakt dat je bij het vaststellen van een definitieve Omgevingsvisie 1.0 een zo actueel mogelijke weergave wilt hebben van het bestaand beleid. Daarnaast zijn het ook wijzigingen die naar het oordeel van het college bijdragen een betere en volledige invulling van opgaven en uit te werken ambities .

Overzicht ingediende zienswijze (druk op ‘ctrl’ en klik op de zienswijze om er direct naar toe te gaan)

Zienswijze 1: Wijkvereniging Binnenstad Kampen	2
Zienswijze 2: Stichting Stadsherstel Kampen.....	4
Zienswijze 3: Monumentenraad Kampen	10
Zienswijze 4: Natuurvereniging IJsseldelta	11
Zienswijze 5: Prorail	15
Zienswijze 6: Comité Behoud Mastenbroekerpolder en huishoudens uit IJsselmuiden (oa omgeving Oosterholt-Noord)	17
Zienswijze 7: Groep bewoners Zalk, natuur en bestrijdingsmiddelen.....	23
Zienswijze 8: Zienswijze inwoner over ontbreken Plan Mer	26
Zienswijze 9: Glastuinbouw Nederland	26
Zienswijze 10: Provincie Overijssel	28

Zienswijze 1: Wijkvereniging Binnenstad Kampen

Onderwerp: binnenstad, en relatie verkeerscirculatieplan (VCP) en gebiedsvisie binnenstad met de omgevingsvisie.

Zienswijze	Reactie
a) De wijkvereniging geeft aan dat het verkeerscirculatieplan (VCP) ontbreekt bij de aangegeven beleidskaders op pagina 9 in het gekleurde kader en een sterke samenhang heeft met de gebiedsvisie binnenstad.	We zijn het met de wijkvereniging eens dat het verkeerscirculatieplan (VCP) een sterke samenhang heeft met de gebiedsvisie binnenstad, we nemen het VCP op in het overzicht.
b) Daarbij wordt ter overweging gegeven om de beschreven strategie, principes en maatregelen uit het VCP in relevante onderdelen van het ontwerpplan te benoemen. Zoals het aangeven van/ werken met parkeermagneten, het noemen van 1-richtingsverkeer als maatregel om daarmee het niet bestemmend binnenstad doorsnijdend gemotoriseerd verkeer tegen te gaan en het autoluwer en gastvrij maken van de binnenstad.	We nemen de suggestie van de indiener over, en hebben dit aangepast in de tekst van "Werken aan een toekomstbestendige en vitale binnenstad".
c) De wijkvereniging geeft aan dat verder bouwen en 'het verhaal van de plek' ook een goede benadering is voor de andere delen van de gemeente buiten de binnenstad.	Het verder bouwen aan het verhaal van de plek is een van de handelingsperspectieven, dit is daarmee ook van toepassing op de gehele gemeente.
d) De wijkvereniging geeft aan dat in de tekst over Europalaan wordt gesproken in plaats van de Europa-allee.	Europalaan is in de tekst aangepast naar Europa-allee.
e) De wijkvereniging geeft aan dat de tekst en afbeeldingen een te beperkte begrenzing van de binnenstad beschrijven en weergeven. Bijvoorbeeld de afbeelding op pagina 38. De binnenstad is volgens de indiener niet alleen het gebied tussen Burgel en IJssel, maar een groter gebied zoals de begrenzing van het beschermde stadsgezicht dat aangeeft.	We nemen in het renvooi van de tekening op dat het gaat om het zogenaamde "kernwinkelgebied" van de binnenstad.
f) De wijkvereniging geeft aan dat op pagina 21 ten onrechte het VCP niet wordt genoemd.	We nemen het VCP op in de opsomming van beleidsdocumenten.
g) De wijkvereniging wijst er op dat ten aanzien van de opgave "Werken aan vitale woonwijken en dorpen" en de "Bouwsteen Wonen" dat een aantal relevante zaken samenhangen met Gebiedsvisie Binnenstad (staat terecht genoemd in het gekleurde kader "Huidige beleidskaders"). Maar ook aspecten van het VCP 2017-2030 spelen een rol zoals	We zijn het met de indiener eens dat de beleid zoals het VCP, de groenstructuurvisie, bouwsteen wonen en de gebiedsvisie binnenstad aanvullend op elkaar zijn. In de omgevingsvisie worden de hoofdlijnen en de strategische keuzes in deze verschillende beleidsdocumenten met elkaar in

<p>bereikbaarheid/verkeersoverlast/schaalverkleining e.d. Het kunnen ook zaken zijn die samenhangen met o.a. vergroeningsambities. Er werd o.a. gewezen op het feit dat inbreiding geen (relatief grote) visuele ontgroening mag inhouden. Want uit onderzoek (Bouwsteen Wonen) bleek dat de Kamper woonwens verbonden is met "groen".</p>	<p>samenhang gebracht. De vergroeningsambities, mobiliteitsopgaven en woonopgaven staan in hoofdlijnen beschreven in de omgevingsvisie.</p>
<p>h) De wijkvereniging wijst er op dat de begrenzing van de binnenstad (pagina 37 en verder) niet consequent en correct wordt beschreven en/of dat tekst een onjuiste begrenzing suggereert. Hierbij gaat het onder andere over de Geerstraat als aanloopstraat naar de binnenstad en het gegeven dat de binnenstad ook bewoners heeft (dus niet alleen betrekking heeft op het kernwinkelgebied).</p>	<p>We zijn het met de indiener eens dat de tekst meerdere interpretaties mogelijk maakt. Waar nodig hebben we term kernwinkelgebied toegevoegd aan de tekst, en daarnaast ook tekst toegevoegd waaruit blijkt dat de binnenstad ook een plek om te wonen is.</p>
<p>i) De wijkvereniging geeft aan dat bij de opgave "Werken aan een toekomstbestendige en vitale binnenstad" onder "huidige beleidskaders" ook het VCP vermeld moet worden.</p>	<p>We nemen het VCP op in de opsomming van beleidsdocumenten.</p>
<p>j) De wijkvereniging geeft aan dat bij het kaartje op pagina 38 een andere titel dan "binnenstad" wenselijk is, een titel die meer gestalte geeft aan dit deelgebied binnen de binnenstad.</p>	<p>We nemen in het renvooi van de tekening op dat het gaat om het zogenaamde "kernwinkelgebied" van de binnenstad.</p>
<p>Conclusie: De omgevingsvisie wordt naar aanleiding van de zienswijze op een aantal punten aangepast, onder andere door te verwijzen naar het Verkeerscirculatie Plan en de begrenzing van de binnenstad anders te beschrijven en verbeelden. De begrenzing van het beschermde stadsgezicht is de correcte begrenzing.</p>	

Zienswijze 2: Stichting Stadsherstel Kampen

Onderwerp: Vragen over de kernwaarden en perspectieven in de omgevingsvisie, onder andere de definitie van erfgoed.

Zienswijze	Reactie
De Stichting Stadsherstel Kampen (SSK) geeft in de zienswijze aan dat de SSK zich zorgen maakt over enkele zaken die niet zijn opgenomen. Ook heeft SSK vragen t.a.v. een aantal in de ontwerp-omgevingsvisie genoemde zaken.	Bij de afzonderlijke punten geven we een reactie.
a) Stichting Stadsherstel vraagt (nav de tekst in de samenvatting) of de bestemmingsplannen en de waarden uit de huidige bestemmingsplannen zijn verwerkt in de ontwerp-omgevingsvisie.	In de bestemmingsplannen en na inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt het beleid uit de omgevingsvisie vertaald naar meer concrete regels voor de fysieke leefomgeving in het omgevingsplan. De beschermde waarden in de bestemmingsplannen, bijvoorbeeld op het vlak van cultuurhistorie worden overgenomen in het toekomstige omgevingsplan. Wanneer de gemeente een omgevingsplan gaat opstellen zijn de geldende bestemmingsplan en de daarin opgenomen en benoemde waarden het vertrekpunt.
b) Verder vraagt de Stichting Stadsherstel op welke termijnen de visie wordt aangepast naar aanleiding van veranderende omstandigheden.	De volgende aanpassing van de omgevingsvisie naar een 2.0 versie zal in de komende jaren plaatsvinden. Indien zich grote maatschappelijke opgaven voordoen zal dit aanleiding zijn om de omgevingsvisie aan te passen. Op voorhand kunnen we daarvoor geen termijn aangeven. Uiteraard kunnen er indien nodig tussentijds voor specifieke opgaven of gebieden ook bouwstenen of omgevingsprogramma's opgesteld worden. Die dan bij een volgende herziening van de omgevingsvisie geïntegreerd worden in de visie.
c) Bij de bouwstenen wordt het varend erfgoed gemist.	Het varend erfgoed is beschreven in de Erfgoednota, deze is opgenomen in de omgevingsvisie. Bij de beschrijving van de kernwaarde "Rijke historie" hebben we varend erfgoed toegevoegd.
d) Stichting Stadsherstel vraagt op welke termijn het initiatievenkompas kan worden verwacht?	Het initiatievenkompas is nu al opgenomen in de omgevingsvisie. Daarmee willen we gaan werken aan de hand van concrete casussen. Aan de hand daarvan wordt het kompas verder verfijnd en/of aangepast. In de omgevingsvisie 2.0 zal een aangepast initiatievenkompas opgenomen worden.

<p>e) Stichting Stadsherstel vraagt om een uitleg van de beschrijving van de kernwaarden van Kampen. Hoe is deze beschrijving tot stand gekomen en wie heeft welke keuzes gemaakt. De kernwaarden lijken volgens de indiener erg positief omschreven.</p>	<p>De kernwaarden komen voort uit ons huidige beleid. Onder andere in de gemeentelijke structuurvisie is de identiteit van Kampen beschreven, zoals de Kampense maat en schaal en de relatie met het water. Onder andere in ons erfgoed beleid is het belang van erfgoed en historisch besef vastgelegd. De kernwaarden zijn inderdaad met name positief geformuleerd. We zien de kernwaarden dan ook als onderdelen van onze identiteit die we willen behouden en versterken. Aan de hand van de koersverkenning “wat voor gemeenschap” willen we zijn kunnen deze kernwaarden verder aangevuld en / of aangescherpt worden. Dit zal dan vertaald worden in de omgevingsvisie 2.0.</p>
<p>f) Stichting Stadsherstel vraagt hoe de gemeente een vervolg wil geven aan de ontwikkeling van de groenstructuur. De indiener ziet dus graag in de omgevingsvisie ook een visie op het groen voor de toekomst.</p>	<p>De kernwaarden komen voort uit ons huidige beleid. Onder andere in de gemeentelijke structuurvisie is de identiteit van Kampen beschreven, zoals de Kampense maat en schaal en de relatie met het water. Onder andere in ons erfgoed beleid is het belang van erfgoed en historisch besef vastgelegd. (de zi3enswijze gaat over het groen en niet over erfgoed/rj) We zien de kernwaarden zijn inderdaad met name positief geformuleerd. We zien de kernwaarden dan ook als onderdelen van onze identiteit die we willen behouden en versterken. Aan de hand van de koersverkenning “wat voor gemeenschap” willen we zijn kunnen deze kernwaarden verder aangevuld en / of aangescherpt worden. Dit zal dan vertaald worden in de omgevingsvisie 2.0.</p>
<p>g) Stichting Stadsherstel vraagt waarom het parkje aan de la Sablonièrekade ontbreekt.</p>	<p>We nemen de suggestie om het parkje aan de la Sablonièrekade te noemen graag over. De tekst vullen we daarop aan.</p>
<p>h) Bij de vermelding over de opbouw van wijken (bij kernwaarde Kampense maat en schaal) mist Stichting Stadsherstel de aandacht voor de voortuintjes onder meer in de wijken Oud-Zuid en de Oranjewijk. Volgens de indiener ontstaat hierdoor het risico dat deze voortuintjes op termijn verdwijnen en worden veranderd in parkeerplaatsen.</p>	<p>De voortuinen in Oud-Zuid en de Oranjewijk zien we zeker ook als specifieke kwaliteiten. Het is echter een kwaliteit die beter in het omgevingsplan en welstandsnota beschreven en vastgelegd kan worden. De omgevingsvisie gaat over de hoofdlijnen van het beleid.</p>
<p>i) Bij de kernwaarde “hechte en diverse samenleving” mist Stichting Stadsherstel de aandacht voor de allochtone inwoners van Kampen en de moskee.</p>	<p>In de beschrijving met de tekst “De openbare ruimte en publieke gebouwen en functies in de stad, de wijken, de dorpen en het omliggende landschap zijn van ons allemaal, ongeacht leeftijd, geslacht, etniciteit, gezondheid, geloofsovertuiging etc” geven we aan dat het ook om allochtone inwoners gaat en verschillende geloofsovertuigingen.</p>

<p>j) Stichting Stadsherstel mist de criteria bij het perspectief "Nieuwe ontwikkelingen sluiten aan en bouwen verder aan het verhaal van de plek".</p>	<p>De criteria voor het "verder bouwen aan het verhaal van de plek" zijn slechts in hoofdlijnen geformuleerd, en dienen vooral als voorbeeld. Het is niet mogelijk om op voorhand specifieke criteria voor het volledige grondgebied in de gemeente te ontwikkelen. Bij een concreet initiatief zullen de criteria beschreven moeten worden en vindt hierover het gesprek plaats tussen initiatiefnemer, belanghebbenden en de gemeente.</p>
<p>k) Stichting Stadsherstel vraagt hoe de geschetste grotere stedelijke ontwikkelingen en uitbreidingen aan de zuid- en westzijde van de stad zich verhouden tot de mogelijke komst van het Vliegveld Lelystad en de bijbehorende laagvliegroute over dit gebied?</p>	<p>Voor de beantwoording van deze vraag verwijzen wij u graag naar de beantwoording van de vraag met gelijke strekking vanuit de gemeenteraad en de beantwoording daarvan door het college: "Met de huidige gegevens van het ministerie met betrekking tot Lelystad Airport (https://www.luchtvaartindetoekomst.nl) blijkt uit de MER-rapportage dat de 48 dB contour niet over de gemeente Kampen gaat. Dit impliceert dat er geen maatregelen getroffen hoeven te worden aan woningen en ook dat er bij het opstellen van een bestemmingsplan geen extra aandachtsgebieden/beperkingsgebieden zijn. De aanvliegroute baan 05 (de B+-route) is ten zuiden van de Reevedelta gelegen en een aanvliegroute baan 23 is aan de noordzijde van de gemeente gelegen. Het vertrekkende verkeer van baan 05 gaat langs/over Reeve en het vertrekkende verkeer van baan 23 gaat niet over onze gemeente. In de MER 2018 wordt uitgegaan van een verhouding van 60% baan 23 en 40% baan 05 in baangebruik. Vliegtuigen landen en starten tegen de wind in. Geconcludeerd wordt dat 60% op baan 23 start en 40% op baan 05. Dat wil zeggen dat 60% stijgt en dan richting Almere vliegt, en via Zeewolde naar Elburg vliegt. Kort voorbij Elburg buigt een heel klein deel af richting Ramspol / NOP. Het overgrote deel zal rechtdoor richting de Zande vliegen. 40% van het verkeer stijgt op richting Dronten. Een heel klein deel vliegt naar het noorden door, het andere deel maakt de bocht langs/over Reeve richting de Zande. De vlieghoogte boven onze gemeente is variërend van ongeveer 1800 meter (6000 voet komende vanaf Zwolle) dalende naar ongeveer 1500 meter (5000 voet) richting Lelystad Airport. Op de site www.luchtvaartindetoekomst.nl is een animatie opgenomen onder andere over de verschillende vlieghoogten".</p>

<p>l) Stichting Stadsherstel vraagt of het perspectief “We doen het samen” betekent dat inwoners, bedrijven en organisaties tijdig wordt betrokken bij (nieuwe) ontwikkelingen?</p>	<p>Het perspectief “we doen het samen” betekent inderdaad dat inwoners, bedrijven en organisaties tijdig wordt betrokken bij (nieuwe) ontwikkelingen. Dit is primair een verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer op grond van de omgevingswet. Soms is dat de gemeente, maar het kan ook een inwoner, ondernemer of gebieds-/ projectontwikkelaar zijn.</p>
<p>m) Ten aanzien van het perspectief “We omarmen vernieuwing/innovatie” geeft Stichting Stadsherstel de zorg aan dat dit ten koste kan gaan van historische waarden onder andere in de binnenstad. De indiener ziet graag opgenomen dat er aan vernieuwing/innovatie voorwaarden worden verbonden waardoor niet de zo belangrijke historische waarden zullen verdwijnen. Verder hechten wij eraan dat bij de toepassing van vernieuwingen er vooraf aandacht komt voor het juist verwerken van toekomstig afval.</p>	<p>De cultuurhistorie is een van onze kernwaarden. Ook in de gebiedsprofielen geven we aan dat deze zwaar wegen, zeker in een gebied zoals de binnenstad. Innovatie en vernieuwing zal hier vooral gericht moeten zijn op innovaties die passen bij de cultuurhistorische waarden. We beschrijven in de tekst dat we daarbij geen afbreuk doen belangrijke (kern)waarden.</p>
<p>n) Stichting Stadsherstel vraagt of de bestemmingsplannen in een bepaalde vorm (of geheel) terug in een omgevingsplan en/of een omgevingsprogramma? De reden voor deze vraag is de rechtsgeeldigheid voor een ieder vanuit de bestemmingsplannen.</p>	<p>De huidige bestemmingsplannen worden (op termijn) vertaald in een omgevingsplan. De gemeente heeft hiervoor de tijd tot 2030. De huidige bestemmingsplannen behouden hun rechtskracht. De strategische keuzes uit het bestaande beleid zijn vertaald in de omgevingsvisie, de meer op uitvoering gericht beleidskeuzes en uitwerkingen worden vertaald in omgevingsprogramma’s en/of omgevingsplannen.</p>
<p>o) Stichting Stadsherstel geeft aan dat er mogelijke spanning ontstaat door de lange doorlooptijden van een visie en veranderende omstandigheden zoals het eerder genoemde Vliegveld Lelystad en laagvliegroutes?</p>	<p>De omgevingsvisie vormt een visie op hoofdlijnen en voor langere termijn. Het is daarmee niet altijd nodig om de visie steeds aan te passen naar aanleiding van veranderende omstandigheden. Uiteraard is dit afhankelijk van de impact van die omstandigheden. Op basis van de huidige omstandigheden biedt de omgevingsvisie voor de komende jaren de ruimte voor de gewenste ontwikkelingen. Indien de (grotere veranderende) omstandigheden daar om vragen kan een bouwsteen voor een bepaald thema of gebied worden vastgesteld. Daarmee kan relatief snel op die veranderende omstandigheden worden ingespeeld.</p>
<p>p) Algemeen: Stichting Stadsherstel pleit voor een beter renvooi zodat de kaarten ook leesbaar zijn.</p>	<p>De suggestie voor een duidelijker renvooi nemen we over, voor zover mogelijk vergroten we teksten en voegen we legenda-eenheden toe.</p>
<p>q) Wonen: Stichting Stadsherstel vraagt of in de visie op grootschalige woningbouw aan de zuidzijde van Kampen rekening is gehouden met de</p>	<p>Ten aanzien van de mogelijke effecten van de laagvliegroutes verwijzen we naar de beantwoording bij k. Vliegveld Lelystad Airport is nog geen vaststaand gegeven.</p>

<p>mogelijke aanliegroutes van het vliegveld Lelystad? En indien deze routes er komen welke alternatieve uitbreidingsmogelijkheden er dan zijn. De indiener vraagt of het (mogelijke)vliegveld Lelystad niet in de visie verwerkt moet worden.</p>	<p>Het is ook niet onze verwachting dat de ontwikkeling van Lelystad Airport beperkend zal zijn voor de uitbreiding Reevedelta. Dit zal uiteindelijk in de omgevingsplannen en de benodigde onderzoeken onderbouwd worden.</p>
<p>r) Wonen: Stichting Stadsherstel geeft aan dat zogenaamde opkoopbescherming een goed beleidsinstrument is om meerdere woningzoekenden te hulp te komen. De indiener vraagt met name ook aandacht voor levensloopbestendige woningbouw. Zeker in de sociale woningbouw dienen woningen te allen tijde ook geschikt zijn voor jongeren, senioren en mensen met een beperking.</p>	<p>In de omgevingsvisie en de bouwsteen wonen wordt de behoefte aan seniorenwoningen onderkend. Ook de recent door de gemeenteraad vastgestelde woonzorgvisie (vastgesteld na de ter inzage legging) wijst op het toenemende belang van seniorenwoningen. De door u voorgestelde concrete maatregelen zoals het creëren van levensloopbestendige sociale woningbouw kan beter tot uitvoering worden gebracht via bijvoorbeeld prestatieafspraken met de woningcorporaties. Overigens bouwen woningcorporaties nu al vaak woningen die voor meerdere doelgroepen, dus ook senioren, geschikt zijn. Een eventuele opkoopbescherming zal via een verordening aan het omgevingsplan gekoppeld kunnen worden.</p>
<p>s) Economie: Stichting Stadsherstel vraagt waarom in de visie de tweede duurzame haven Melmerpolder niet genoemd is. De aanduidingen op de kaarten zijn volgens de indiener weliswaar herkenbaar, maar er is geen tekst aan besteed.</p>	<p>In de tekst bij de opgave economie en bij de gebiedsprofielen wordt ingegaan op een mogelijke van een duurzame haven. Hierbij moet nog een afweging gemaakt worden of hiervoor een uitbreiding in de Melmerpolder wenselijk is.</p>
<p>t) Mobiliteit: Stichting Stadsherstel vraagt wat nu de plannen zijn met betrekking tot de parkeermagneten.</p>	<p>De realisatie van de parkeermagneten is nog steeds een beleidsambitie. Het bovenliggende doel is het realiseren van een aantrekkelijke en op verblijf gerichte autoluwe inrichting van de openbare ruimte in de binnenstad.</p>
<p>u) Mobiliteit: De indiener vraagt waarom alleen het gedeelte tussen Kampen-Zuid en Kampen Centrum van de N50 wordt aangegeven met een verdubbeling van de rijbaan.</p>	<p>In de kaart is alleen de verdubbeling van het gedeelte tussen Kampen en Kampen-Zuid aangegeven omdat de verbreding van dit gedeelte van de N50 al is geprogrammeerd bij het Rijk. Rijkswaterstaat werkt samen met de regio voor dit gedeelte van de N50 toe naar realisatie in 2026/2027. Als gemeente en regio zetten wij ons actief in het Rijk te bewegen om ook het gedeelte van de N50, tussen Kampen-Zuid en Hattemerbroek te verbreden. Op de kaart geven we deze ambitie aan naar aanleiding van uw zienswijze. Het gedeelte van de N50, tussen afslag Kampen en Ramspol heeft ook onze nadrukkelijke aandacht, al ligt de focus hier voornamelijk bij het verbeteren van de verkeersveiligheid.</p>

<p>v) Binnenstad: Stichting Stadsherstel geeft aan de Welstandsnota 2017 te missen als kader. Onder andere met betrekking tot het maken van een autoluwe binnenstad.</p>	<p>De welstandsnota wordt onderdeel van het omgevingsplan, het is in feite een uitwerking van de omgevingsvisie.</p>
<p>w) Hoofdstuk 6: Stichting Stadsherstel geeft aan dat de begrippen participatie en initiatief ruimer uitgewerkt kunnen worden zodat er meer duidelijkheid ontstaat.</p>	<p>Vanuit het college wordt hier invulling aan gegeven met het opstellen en uitwerken van een leidraad voor initiatiefnemers (ook wel 'leidraad initiatiefnemersparticipatie'). Hierover willen we ook met de samenleving in gesprek. In deze leidraad wordt beschreven wat wij als gemeente van initiatiefnemers van een ruimtelijk initiatief verwachten op het gebied van het betrekken van de omgeving bij hun initiatief. Hierin wordt logischerwijs ook een concrete en ruime uitwerking gegeven van de begrippen 'participatie' en 'initiatief'.</p>
<p>x) Hoofdstuk 7: Stichting Stadsherstel geeft aan niet gelukkig te zijn met de beschreven terugtrekkende overheid, volgens de indiener kan de overheid kan zich niet onttrekken aan bepaalde situaties vanwege bezuinigingen of anderszins.</p>	<p>In de geest van de omgevingswet willen we ruimte bieden aan de samenleving. Dat betekent dat we als gemeentelijke overheid geen blauwdruk voor de leefomgeving willen maken. Maar het betekent niet dat de gemeente alles mogelijk moet maken. Met de omgevingsvisie geven we aan welke maatschappelijke opgaven er zijn, en welke waarden / kwaliteiten we willen behouden en beschermen.</p>
<p>y) Hoofdstuk 7: Stichting Stadsherstel vraagt ten aanzien van het kostenverhaal of dit betekent dat particuliere inwoners net zoveel gaan/moeten betalen als grote projectontwikkelaars en bedrijven?</p>	<p>Bij eventueel kostenverhaal zal steeds bekeken worden of en zo ja welke kosten verhaald kunnen worden op een initiatiefnemer. Bijvoorbeeld kosten voor ambtelijke inzet of aanpassingen in de openbare ruimte die buiten de begrenzing van een ontwikkeling vallen. Bij kleinere initiatieven van particulieren zal dat niet snel aan de orde zijn. Kosten worden dan ook via de reguliere leges verhaald.</p>
<p>z) Hoofdstuk 7: Tot slot geeft Stichting Stadsherstel aan dat de ontwerp-omgevingsvisie gebaseerd is op bestaand strategisch beleid, waarvan het merendeel niet bekend is bij de indiener. De opmerkingen van de indiener zijn grotendeels uit ervaring, routine of intuïtief gemaakt en niet op basis van inhoudelijke kennis van alle onderliggende beleidstukken. De indiener vraagt zich af of deze beleidsstukken allemaal nog wel actueel zijn. Verder vragen we ons af of alle stukken wel formeel zijn vastgesteld. Als voorbeeld noemt de indiener de Erfgoednota, die nog niet formeel is vastgesteld. Deze nota wordt echter wel gebruikt als onderliggend beleid. De indiener vraagt zich af of afstemming met andere indieners wenselijk is.</p>	<p>We kunnen ons voorstellen dat veel van de beleidsdocumenten niet bij alle inwoners bekend zijn. Het onderstreept het belang dat de verschillende beleidsdocumenten op hoofdlijnen in samenhang met elkaar worden gebracht in de omgevingsvisie. De aangegeven beleidsdocumenten zijn door de gemeenteraad vastgesteld. De vigerende erfgoednota is in september 2013 vastgesteld door de gemeenteraad. Met betrekking tot de afstemming van de zienswijzen: Deze zienswijzennota brengt de verschillende zienswijzen en de beantwoording daarvan in beeld. Het is uiteraard mogelijk en toegestaan om als indiener van een zienswijze met andere indieners van zienswijzen af te stemmen. Maar het initiatief hiertoe ligt bij de indieners zelf.</p>

Conclusie:

De omgevingsvisie wordt naar aanleiding de zienswijze op een aantal punten aangepast:

- Varend erfgoed toevoegen aan de kernwaarde “Rijke historie”.
- Verduidelijken renvooi en legenda van kaarten / tekeningen, onder andere de kaart behorende bij de opgave mobiliteit.
- Groene ruimte aan de La Sablonièrekade toevoegen aan beschrijving kernwaarde “Robuust en toegankelijk groen”.

De overige punten zijn in de reactie beantwoord, door een nadere toelichting te geven en/of door aan te geven dat het punt in een ander instrument, bijvoorbeeld het omgevingsplan of omgevingsprogramma uitgewerkt wordt.

Zienswijze 3: Monumentenraad Kampen

Onderwerp: de betekenis en beschrijving van erfgoed in de omgevingsvisie

Zienswijze	Reactie
a) De indiener vraagt in de visie ook het Kampense varend erfgoed, de wegenstructuur in de polder, het historisch groen (zoals parken en plantsoenen) en immaterieel erfgoed een duidelijke plek te geven. Ondanks dat dit wel beschrijven staat, lijkt de visie volgens de indiener vooral gericht op de gebouwde omgeving.	Dit is een terechte constatering van de indiener, ook omdat het varend erfgoed ook is opgenomen in de erfgoednota. We voegen deze elementen van het erfgoed toe aan de kernwaarde “Rijke historie”.
b) De indiener onderschrijft de keuze om erfgoed als inspiratiebron te gebruiken voor toekomstige ontwikkelingen. De indiener stelt voor om dit stevig te verankeren in de nog op te stellen omgevingsplannen.	Het voorstel om het erfgoed te verankeren in de omgevingsplannen zullen we meenemen bij het opstellen van deze omgevingsplannen. De omgevingsvisie vormt daarvoor een belangrijk kader. De omgevingsvisie beschrijft de thema’s die in het omgevingsplan verder uitgewerkt dan wel juridisch verankerd worden. Daarbij betrekken we de monumentenraad graag.
c) De indiener onderschrijft de benoemde handelingsperspectieven en vraagt bij de verdere uitwerking expliciet aandacht voor de integrale afwegingen, waarbij de erfgoedwaarden en het historisch belang, mee wordt gewogen in de perspectieven en de te nemen keuzes bij de verschillende opgaven.	Het is vanuit de geest van de Omgevingswet de bedoeling om steeds een integrale afweging te maken. De gebiedsprofielen moeten daarbij behulpzaam bij het wegen van de verschillende belangen. Historie en erfgoed zijn onderdeel van onze kernwaarden, daarmee worden ze steeds betrokken in die afweging.
d) De indiener adviseert om bij de opgave ‘werken aan een toekomstbestendige en vitale binnenstad’ expliciet een verwijzing op te nemen naar het welstandsbeleid. Volgens de indiener is de verwijzing naar de welstandsnota niet voldoende concreet.	We nemen de verwijzing naar de welstandsnota op in de omgevingsvisie. Formeel is de welstandsnota met inwerkingtreding van de Omgevingswet onderdeel van het omgevingsplan.

<p>e) De indiener sluit af met het aanbod om als monumentenraad, vanuit de participatiegedachte en als erfgoed-hoeder, om mee te denken bij de verdere uitwerking van de omgevingsvisie naar omgevingsplannen als het gaat om de borging van de historische waarden.</p>	<p>Wij waarderen uw aanbod, en betrekken u graag bij de verdere uitwerking van omgevingsplannen.</p>
<p>Conclusie: De omgevingsvisie wordt naar aanleiding de zienswijze op een aantal punten aangepast:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bredere definitie van erfgoed aan de kernwaarde “Rijke historie” (conform erfgoednota). - Verwijzing naar de welstandsnota opgenomen als beleidskader. <p>De overige punten zijn in de reactie beantwoord, door een nadere toelichting te geven en/of door aan te geven dat het punt in een ander instrument, bijvoorbeeld het omgevingsplan of omgevingsprogramma uitgewerkt wordt.</p>	

<p>Zienswijze 4: Natuurvereniging IJsseldelta Onderwerp: de bescherming en ontwikkeling van landschap en natuur in de omgevingsvisie, ontwikkeling Melmerpolder</p>	
<p>Zienswijze</p>	<p>Reactie</p>
<p>De indiener geeft aan dat de omgevingsvisie deels bestaand beleid bevat en deels een blik op de toekomst biedt. De zienswijze kan volgens de indiener het best gelezen worden als een richting/serie voorstellen voor een (verbeterde) versie 2.0.</p>	<p>We betrekken u ook graag bij het opstellen van de omgevingsvisie 2.0.</p>
<p>a) Kernwaarden: De indiener geeft aan dat de grote natuurlijke rijkdom en de (bio-)diversiteit van de IJsseldelta (deels Natura 2000-gebied, deels NNN-gebied) op zichzelf al een kernwaarde in de gemeente zijn, deze zou volgens de indiener expliciet opgenomen moeten worden in Omgevingsvisie 2.0. Daarbij stelt de indiener de vraag in hoeverre de gemeente de natuurlijke rijkdom van de IJsseldelta mede als uitgangspunt neemt en hoe deze rijkdom leidt tot de verantwoordelijkheid voor maatregelen en initiatieven om deze (bio-) diversiteit terug te brengen, te versterken dan wel te behouden.</p>	<p>De natuurwaarden van de IJsseldelta zijn (op hoofdlijnen) benoemd bij de kernwaarden. De bescherming en het behoud van deze waarden is middels natuurwetgeving en de bestemmingsplannen (bij inwerkingtreding Omgevingswet het omgevingsplan) geborgd. In deze omgevingsvisie zien we nog geen aanleiding om de natuurwaarden als afzonderlijke kernwaarde te beschrijven. We zien het juist als een meerwaarde dat de verschillende betekenissen en waarden van de verschillende onderdelen van de groenstructuur (voor natuur, klimaat, gezondheid, ontmoeting en recreatie) onder dezelfde kernwaarde worden beschreven. Afhankelijke van toekomstige visie- en beleidsontwikkeling kunnen kernwaarden worden aangevuld en toegevoegd in de omgevingsvisie 2.0.</p>
<p>b) Kernwaarden: De indiener vraagt om een duidelijkere definitie van de termen “groen” en “ecologische verbinding”.</p>	<p>In de omgevingsplannen worden de criteria voor ecologische verbindingen en voor groenstructuren van meer specifieke criteria voorzien. In de huidige bestemmingsplannen wordt ook al een onderscheid gemaakt tussen</p>

	groenbestemmingen en natuurbestemmingen. In de omgevingsvisie gaat het om de hoofdlijnen van het beleid.
c) Kernwaarden: De indiener geeft aan dat het begrip “robuuste en toegankelijke natuur” in zichzelf ook strijdig kan zijn: publieke toegankelijkheid maakt “robuuste natuur” door verstoring snel minder robuust. De indiener onderschrijft de kernwaarde dat de verbinding met het landelijk gebied altijd voelbaar is. En wijst er op dat de biodiversiteit van dat bereikbare groen via maatregelen behouden en versterkt moet worden.	We zijn het met de indiener eens dat bepaalde gebieden vanuit natuurwaarden juist een beperkte toegankelijkheid moeten hebben. We voegen dit verduidelijking toe aan de tekst bij de kernwaarde “robuust en toegankelijk groen”. Met de tekst over het bereikbare groen willen we vooral benadrukken dat er groen in de omgeving van de inwoners aanwezig is. Bij gebieden met hoge natuurwaarden kan het ook gaan om een fiets- of wandelroute die langs een natuurgebied loopt.
d) Kernwaarden: De indiener geeft aan dat bij beschrijving van de gebiedskenmerken van polder Kamperveen de status van weidevogelgebied voorrang krijgt in beheer en bij geplande nieuwe ontwikkelingen, een en ander zoals dat ook bij het Kampereiland is geformuleerd.	De status van weidevogelgebied is in de tekst al aangeduid. In de gebiedsprofielen is voor het buitengebied aangegeven dat de kernwaarde “robuust en toegankelijk groen” hier zwaar weegt. Daarnaast is er vanuit de provinciale verordening en vanuit het waterschap voorwaarden en regelgeving voor weidevogelgebieden.
e) Kampense perspectief: Ten aanzien van het perspectief “We bouwen verder aan het verhaal van de plek” vraagt de indiener <i>om instrumenten te ontwikkelen om</i> dit perspectief (eis volgens de indiener) om te zetten in beleid en uitvoering (praktijk). De indiener geeft daarbij aan dat het ten aanzien van de groenstructuur van onze gemeente gaat het om het grote geheel, en niet alleen om enkele details. Hier zal de Omgevingsvisie 2.0 volgens de indiener echt ambitieuzer moeten worden.	Waar nodig zullen spelregels / criteria in het omgevingsplan geformuleerd worden om het perspectief “we bouwen verder aan het verhaal van de plek” uit te werken. Voor een deel is dit echter ook maatwerk, en is het een vraag aan de initiatiefnemer (dat kan ook de gemeente zijn) om te onderbouwen hoe een ontwikkeling aansluit bij de omgeving.
f) Kampense perspectief: De indiener stelt de vraag of het perspectief “flexibiliteit en toekomstbestendigheid” in alle plannen en voornemens zit. De indiener wijst daarbij op het besluit van de gemeenteraad om een gebiedsvisie Reevedelta op te stellen. Volgens de indiener gaat dat grotendeels ten koste gaat van gebieden, die nu nog groen zijn en waar de biodiversiteit groter is dan van de gemiddelde nieuwbouwwijk.	Het perspectief “flexibiliteit en toekomstbestendigheid” vinden we met het oog op duurzaamheid van groot belang. In de gebiedsontwikkeling Reevedelta willen we de woonopgave hand in hand laten gaan met het versterken van de groenstructuur, zoals het creëren van verbindingen tussen het Reevediep en de stedelijke groenstructuur. Reevedelta moet in zichzelf ook toekomstbestendig en flexibel zijn. Het is een gebiedsontwikkeling die ook over 50 jaar nog een aantrekkelijk woon- en leefklimaat biedt voor onze inwoners.
g) Opgaven: De indiener geeft aan het opmerkelijk te vinden dat op blz. 20 wel de “Groenstructuurvisie” wordt genoemd.	Het is niet duidelijk wat bedoeld wordt met de opmerking dat het opmerkelijk is dat de groenstructuurvisie op pagina 20 wordt genoemd. Ter verduidelijking: de groenstructuurvisie is een van de beleidsstukken die als basis hebben gediend voor de omgevingsvisie.

<p>h) Opgaven: De indiener geeft aan dat op grond van de kernwaarde “Groenstructuur versterken” en de zonneladder dwingend voorgeschreven moet worden dat goede landbouwgronden, natuur en weidevogelgebied worden ontzien voor de aanleg van monofunctionele zonneparken.</p>	<p>Zoals de vastgestelde bouwsteen energie aangeeft is de aanleg van monofunctionele zonneparken niet per definitie uitgesloten, maar hieraan zijn wel voorwaarden verbonden. Natura 2000 en NNN gebieden worden ontzien. De zonneladder sluit geen zonneparken op land uit, maar gaat uit van een volgorde in afweging. De kernwaarde “robuust en toegankelijk groen” sluit ook geen grondgebonden zonneparken uit, maar sluit in principe wel gebieden uit met hoge landschappelijke- en natuurwaarden.</p>
<p>i) Opgaven: De indiener geeft aan dat de inspanningen moeten worden vergroot om conform trede 1 en 2 van de zonneladder zonnepanelen op daken te monteren, zoals dat op blz 47 onder het kopje “Gebiedsprofiel bedrijventerreinen” beschreven is en zoals aangegeven is op blz 23: "De opwek van zonne-energie vindt (conform de zonneladder) bij voorkeur op daken plaats en niet op gronden waardoor andere bestemmingen worden beperkt".</p>	<p>We zijn het eens met de indiener dat daken beter benut kunnen worden voor zonnepanelen. Ons huidige beleid is dan ook op gericht om dit zo veel mogelijk te faciliteren. Zo zijn de mogelijkheden voor toepassing van zonnepanelen in de binnenstad onlangs verruimd. Ook het gemeentelijk vastgoed wordt verduurzaamd. De inspanningen zullen daarnaast van de pandeigenaren zelf moeten komen, de rol van de gemeente is daarin beperkt.</p>
<p>j) Opgaven: De indiener geeft aan dat de Natuurvereniging (de indiener = de natuurvereniging/rj) zich verzet tegen de ontwikkeling van zwemstrandjes in Natura 2000-gebieden in de gemeente. Dit naar aanleiding van de ontwikkeling van paviljoen Hanzezicht, de gebiedsvisie Seveningen en de tekst op bladzijde 31 van de omgevingsvisie: “Wij profileren ons als nautische, hartelijke Hanzestad. Hierbij verbinden wij de binnenstad en het agrarische gebied meer met elkaar, bijvoorbeeld met meer haventjes en strandjes aan de IJssel”.</p>	<p>We zijn ons bewust van het spanningsveld tussen de belangen vanuit natuur en de behoefte van inwoners om te recreëren aan het water van de IJssel. Daarbij willen we zeer zorgvuldig omgaan met de belangen vanuit natuur. Belangen vanuit natuur en recreatie zijn echter niet altijd strijdig met elkaar, door recreatie toe te staan op specifieke plekken (die wellicht minder kwetsbaar zijn) kunnen andere delen ontzien worden.</p>
<p>k) Gebiedsprofielen: De indiener geeft aan dat de Natuurvereniging zich verzet tegen de aanleg van een tweede Zuiderzeehaven (haven in de Melmerpolder). De indiener geeft aan dat de oude Melmerpolder een uniek cultuurhistorisch landschap is, waar nog “zoute’ plantensoorten als de zilte zegge en behaarde boterbloem voorkomen en waar vogels (zeker aan de randen) kunnen broeden en foerageren. Naar aanleiding van de matrix met de "gebiedsprofielen, opgaven" (blz 47) constateert de indiener dat 3 dikke stippen staan bij de opgaven “Werken aan klimaatbestendig, energieneutraal en circulair Kampen”, “Werken aan een sterke economie” en “Werken aan bereikbaarheid en duurzame mobiliteit”. In de matrix van de "gebiedsprofielen, kernwaarden" (blz 48) is de Melmerpolder de stip "Robuust</p>	<p>De ontwikkeling van een haven in de Melmerpolder is nog geen vaststaand feit of plan. Zoals aangegeven moet de belangenafweging hierover nog zorgvuldig en integraal plaatsvinden. Ook de huidige coalitie staat kritisch tegenover de ontwikkeling van een haven en/of uitbreiding van het bedrijventerrein in de Melmerpolder. We willen daarbij ook stappen zetten in de energietransitie en de verduurzaming / circulariteit van onze economie. Onze inzet is gericht op transformatie van bestaande havens en hoe we deze toekomstbestendig maken en optimaliseren. Hierbij volgen we het principe van de ladder van duurzame verstedelijking. Aanleg van een nieuwe haven beschouwen we daarom kritisch en met zorgvuldigheid, en willen we ook in regionaal verband beschouwen. Daarbij</p>

<p>en toegankelijk groen" een heel klein stipje geworden. De indiener geeft aan dat de vraag die in par 2.1 wordt gesteld: "Hoe kan het initiatief de groenstructuur verder versterken?" 100% negatief beantwoord wordt en dat de nadruk komt te liggen op economie en bereikbaarheid.</p>	<p>zijn we ons er van bewust dat voor de transitie naar een circulaire economie extra 'schuif- en ontwikkelruimte' voor bedrijven nodig kan zijn. Op dit moment is de noodzaak van de aanleg van een tweede Zuiderzeehaven en/of uitbreiding bedrijventerrein echter nog niet aangetoond. Deze formulering nemen we ook op in de omgevingsvisie.</p> <p>In het gebiedsprofiel is ook aangegeven dat robuust en toegankelijk groen hier een kernwaarde is die meegewogen moet worden. Uiteraard moet een dergelijke ontwikkeling aan de natuurwetgeving voldoen.</p>
<p>l) Initiatievenkompas: Tot slot geeft de indiener aan dat de factor duurzaam groen helemaal verdwenen is in het "Initiatievenkompas". De Natuurvereniging betreurt dat en is daar ook verbaasd over, gezien de nadruk op het belang van de versterking van de groenstructuur in het begin van de visie en de op blz 9 genoemde kernwaarde: "Kernwaarde in onze gemeente is dat het groen vanuit elk dorp, wijk en buurt op fiets- of loopafstand aanwezig is. De verbinding met het landelijk gebied is altijd voelbaar."</p>	<p>De kernwaarden komen ook terug in het initiatievenkompas, onder andere in het perspectief "we bouwen verder aan het verhaal van de plek". De kernwaarden zijn dus onverminderd van toepassing bij het kompas, een en ander is ook toegelicht in de tekst bij het kompas. Ter verduidelijking is hiervoor nog een aanvullende toelichtende tekst over het initiatievenkompas opgenomen in de omgevingsvisie.</p>
<p>Conclusie:</p> <p>De omgevingsvisie wordt naar aanleiding de zienswijze op een aantal punten aangepast:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bij de kernwaarde "Robuust en toegankelijk groen" voegen we toe dat gebieden met beschermde natuurwaarden een beperkte of geen toegankelijkheid kunnen hebben. - De ontwikkeling van een haven / uitbreiding bedrijventerrein in de Melmerpolder beschrijven we nadrukkelijker als een nog af te wegen keuze. - Aanpassing toelichting initiatievenkompas. <p>De overige punten zijn in de reactie beantwoord, door een nadere toelichting te geven en/of door aan te geven dat het punt in een ander instrument, bijvoorbeeld het omgevingsplan, omgevingsprogramma of omgevingsvisie 2.0 uitgewerkt wordt.</p>	

Zienswijze 5: Prorail

Onderwerp: het borgen van de belangen van Prorail in de omgevingsvisie en omgevingsplan.

Zienswijze	Reactie
a) De indiener geeft aan verheugd te zijn dat deze omgevingsvisie hoog inzet op duurzame bereikbaarheid. De stations worden leidraad bij de ontwikkelingen, de ontwikkelingen concentreren zich rondom de stations. De bereikbaarheid van de stations wordt gefaciliteerd volgens de "STOMP"-principes. Wij hopen deze elementen, tezamen met een daarbij passende (verlaagde) parkeernorm terug te zien in de omgevingsplannen, die op deze omgevingsvisie zullen volgen.	Wij danken de indiener voor de ondersteuning van onze ambities. We willen deze graag vertalen in concretere visies en plannen zoals de gebiedsontwikkeling Reevedelta en de mobiliteitsplannen voor de gemeente.
b) De indiener ziet bereikbaarheid per spoor als belangrijke voorwaarde voor ruimtelijke ontwikkelingen die ook een mobiliteitsbehoefte hebben. De indiener ondersteunt nieuwbouw van woningen langs het spoor in de nabijheid van stations en de verdichting rond stations. Dat draagt bij aan de duurzame OV-bereikbaarheid in Nederland. De indiener geeft aan dat het bouwen nabij het spoor een aantal aandachtspunten kent die in de uitwerking een rol zouden moeten spelen, met als uitgangspunt dat de bedrijfsvoering en eventueel toekomstige uitbreidingen van ProRail niet worden belemmerd. De indiener verzoekt de gemeente om haar actief te betrekken bij het verder ontwikkelen van bouwplannen in de directe nabijheid van de spoorbaan.	We betrekken de indiener/ Prorail graag tijdig bij het uitwerken van de plannen. Dit brengen we overigens al in praktijk bij het opstellen van de gebiedsvisie voor Reevedelta en andere ontwikkelingen.
c) De indiener verzoekt voor het aspect Externe Veiligheid in relatie tot Railverkeer gebruik te maken van de meest recente gegevens (Basisnet).	Wij zullen bij toekomstige ontwikkelingen en uitwerking van plannen aan of bij het spoor gebruik maken van de recente gegevens.
d) De indiener verzoekt voor het aspect Geluid in relatie tot Railverkeer gebruik te maken van de meest recente gegevens.	Wij zullen bij toekomstige ontwikkelingen en uitwerking van plannen aan of bij het spoor gebruik maken van de recente gegevens.
e) De indiener adviseert om het aspect trillingen te betrekken bij de Omgevingsvisie en alle in de toekomst daarop gebaseerde ruimtelijke plannen.	Spoortrillingen is een relatief nieuw aspect bij ruimtelijke ontwikkelingen. We voegen dit toe aan de omgevingsvisie, en werken dit thema verder uit als onderdeel van het omgevingsplan.

<p>f) De indiener geeft aan dat in de Omgevingsvisie percelen opgenomen zijn die in eigendom zijn van Railinfratrust B.V./ProRail B.V. De indiener merkt in dit kader op dat deze percelen - zonder nadrukkelijke schriftelijke toestemming van ProRail - niet mogen worden gebruikt. De indiener verzoekt tevens alle percelen van ProRail te voorzien van de bestemming Verkeer- Railverkeer.</p>	<p>In de uitwerking wordt uiteraard rekening gehouden met de verschillende belangen, de eigendomssituaties en calamiteitsroutes. In de omgevingsvisie gaat het echter om beleid op hoofdlijnen en grotere gebiedsontwikkelingen.</p>
<p>g) De indiener verzoekt de gemeente contact op te nemen met ProRail indien de voorgestelde visie en alle in de toekomst daarop gebaseerde ruimtelijke plannen effect kunnen hebben op de bestaande overwegen in uw gemeente.</p>	<p>Uiteraard zullen wij aangaande wijzigingen bij overwegen in contact treden met ProRail. Vooralsnog voorziet de omgevingsvisie niet in de dergelijke wijzigingen.</p>
<p>h) De indiener geeft aan dat het waterpeil niet mag wijzigen in verband met het borgen van de stabiliteit van de spoorbaan met bijbehorende voorzieningen. Tevens dient uw gemeente te borgen dat werkzaamheden geen invloed hebben op de stabiliteit van de spoorbaan met bijbehorende voorzieningen, alsmede op het ongehinderd gebruik van de spoorbaan met bijbehorende voorzieningen.</p>	<p>De omgevingsvisie voorziet niet in peilwijzigingen van grond- of oppervlaktewater. Indien dit aan de orde komt nemen wij en/of het waterschap contact met ProRail op.</p>
<p>i) De indiener geeft aan dat voor het uitvoeren van werkzaamheden in de nabijheid van de spoorbaan dient rekening gehouden te worden met het bepaalde in artikel 19 van de Spoorwegwet, waarnaar ProRail u korthedshalve verwijst.</p>	<p>In de omgevingsvisie gaat het nog niet over concrete plannen. Indien werkzaamheden in de nabijheid van de spoorbaan gepland zijn neemt de gemeente of de uitvoerende partij contact met u op.</p>
<p>j) De indiener verzoekt zorg te dragen dat gronden welke momenteel voorzien zijn van de bestemming Spoorwegdoeleinden of Railverkeer, deze bestemming ook in de toekomst zullen behouden. Ook verzoekt indiener om geen dubbelbestemmingen mogelijk te maken.</p>	<p>Dit punt is voor de omgevingsvisie niet relevant, bij het omgevingsplan zal u bij de wijze van bestemmen betrokken worden.</p>
<p>k) De indiener geeft aan dat de binnen het plangebied aanwezige onderstations niet mogen komen te vervallen en te allen tijde bereikbaar zullen zijn voor onderhouds- en hulpdiensten.</p>	<p>Dit punt is voor de omgevingsvisie niet relevant, bij het omgevingsplan zal u bij de wijze van bestemmen betrokken worden.</p>
<p>l) De indiener geeft aan dat de zichtbaarheid en vindbaarheid van het station belangrijk is.</p>	<p>In de omgevingsvisie is de vindbaarheid en zichtbaarheid van de stations essentieel, gezien de ambities om openbaar vervoer te stimuleren. Bij de uitwerking van plannen zoals voor Reevedelta nemen we dit mee en betrekken ProRail graag daarbij.</p>

m) De indiener wijst op de effecten van windhinder bij hoogbouw rondom stations, en de beleving van wind door wachtende reizigers. De indiener verzoekt om hiermee rekening te houden.	We zullen de effecten van windhinder betrekken bij planvorming rondom de stations. Overigens wijzen wij u er op dat rondom de beide stations in onze gemeente al de nodige bebouwing aanwezig is.
n) De indiener verzoekt om bij planvorming rondom stations rekening te houden met het plaatsen van zonnepanelen op daken en stationsoverkappingen.	We zullen de effecten schaduwwerking betrekken bij planvorming rondom de stations. We juichen het toepassen van zonnepanelen in de stationsomgeving toe. Overigens wijzen wij u er op dat rondom de beide stations in onze gemeente al de nodige bebouwing aanwezig is.
o) Tot slot vraagt de indiener aandacht voor het spanningsveld tussen de verstedelijkingsambities met stapeling van functies in meervoudige bestemmingen, terwijl voor ProRail enkelvoudige bestemmingen (Verkeer - Railverkeer) en zo weinig mogelijk nieuwe woonruimte in de nabijheid van het spoor de voorkeur hebben.	We zijn ons bewust van het spanningsveld tussen de belangen vanuit de beheerbaarheid van de spoorvoorzieningen en de wens om verstedelijking in de nabijheid van station en spoor te realiseren. Tegelijkertijd zien we in de zienswijze van de indiener ook een tegenstrijdigheid, aangezien het stimuleren van openbaar vervoer wordt omarmd door de indiener. Wij willen met name inzetten op de mobiliteitstransitie, en gaan bij de uitwerking graag in overleg met de indiener om uw belangen goed in te passen.
<p>Conclusie: De zienswijze vormt aanleiding om de omgevingsvisie aan te vullen met het aspect spoortrillingen. De overige punten zijn in de reactie beantwoord, door een nadere toelichting te geven en/of door aan te geven dat het punt in een ander instrument, bijvoorbeeld het omgevingsplan uitgewerkt wordt.</p>	

Zienswijze 6: Comité Behoud Mastenbroekerpolder en huishoudens uit IJsselmuiden (oa omgeving Oosterholt-Noord), hierna te noemen de indiener

Onderwerp: Water- en klimaat opgaven in de Mastenbroekerpolder.

Zienswijze	Reactie
a) De indiener geeft aan dat als de omgevingsvisie erop voorsorteert dat in de Mastenbroekerpolder aan de rand van Oosterholt-Noord weilanden worden opgeofferd voor hectaren vol zonnepanelen dit voornemen onaanvaardbaar is. Er is volgens de indiener geen valide reden om dit waardevolle landbouw- en natuurgebied op te offeren. Dit veronderstelde voornemen staat volgens de indiener ook in contrast met paragraaf 1.2 waar wordt aangegeven dat weidevogelgebieden belangrijk zijn.	De omgevingsvisie is geen concreet plan om één of meerdere zonneparken op concrete locaties te kunnen realiseren. De omgevingsvisie schetst op hoofdlijnen het al vastgestelde beleid voor de fysieke leefomgeving in Kampen. De door de gemeenteraad (op 26 maart 2020) vastgestelde bouwsteen energie is een belangrijke bouwsteen voor de omgevingsvisie. In die bouwsteen energie staan de voorwaarden benoemd waaraan eventuele initiatieven getoetst zullen worden. Dat betekent dat initiatieven voor zonneparken beoordeeld zullen worden en

	<p>bepaald zal worden of en onder welke voorwaarden een omgevingsvergunning verleend zal worden. De bouwsteen energie, en daarmee ook de omgevingsvisie, sluit op voorhand geen gebieden uit voor zonneparken. Bij een concreet initiatief zal uit nader onderzoek moeten blijken in hoeverre een zonnepark in weidevogelgebied gerealiseerd kan worden. De bouwsteen energie stelt als een van de voorwaarden dat er sprake moet zijn van meervoudig ruimtegebruik.</p>
<p>b) De Hagendoornweg / Veilingweg dient volgens de indieners voor onbepaalde tijd de grens te zijn van bebouwing. Grootschalige commerciële activiteit zoals een zonnepark is volgens de indiener onaanvaardbaar. Deze weilanden kunnen volgens de indiener voor onbepaalde tijd prima blijven gebruikt worden voor het weiden van paarden, houden van andere dieren, het snijden van gras, het innovatief gaan verbouwen van voedsel of andere zaken die prima bestand zijn tegen eventuele nattere bodem.</p>	<p>Zoals aangegeven is de omgevingsvisie geen concreet plan om een of meerdere zonneparken op concrete locaties te kunnen realiseren. De omgevingsvisie sluit dergelijke ontwikkelingen op de locatie aan de Hagendoornweg ook niet op voorhand uit, mist er aan de voorwaarden uit de bouwsteen energie voldaan kan worden.</p>
<p>c) Volgens de indiener spreekt de 'tekstballon' ter plekke van de Hagendoornweg boekdelen: de belangen van commerciële bedrijven worden behartigd. Anders zou immers wel verantwoord worden waarom juist bij woonwijken.</p>	<p>De tekstballon ter plekke heeft niet als bedoeling om op die specifieke locatie een zonnepark te kunnen realiseren. In de tekstballon staat dan ook aangegeven dat het om het hele gemeentelijke grondgebied gaat. We begrijpen echter dat de suggestie kan ontstaan dat een specifieke plek wordt aangewezen. Om die reden passen we de kaart in de omgevingsvisie aan en plaatsen de tekstballon buiten het kaartbeeld zodat duidelijker wordt dat de tekst op het gehele grondgebied van de gemeente Kampen betrekking heeft.</p>
<p>d) Volgens de indiener is het niet juist dat het weidevogelbeheer een hoog waterpeil vereist in natte perioden met plasdras situaties. Als de zinssnede bedoeld is om te anticiperen op de omtorning naar zonnepanelen, dan verzet de indiener zich daartegen.</p>	<p>Deze tekst over het verhogen van waterpeil is niet geformuleerd om daarmee een zonnepark te kunnen onderbouwen. Het peilbeheer is nu al een voorwaarde in de provinciale omgevingsverordening. De tekst in de omgevingsvisie is gebaseerd op al vastgesteld beleid, zoals is aangegeven in de verschillende hoofdstukken van de omgevingsvisie.</p>
<p>e) De omgevingsvisie kan volgens de indieners niet worden vastgesteld zonder uitvoerig, onafhankelijk en wetenschappelijk onderzoek naar de waterhuishouding in de Mastenbroekenpolder. Onder andere ten aanzien van de stelling dat veengrond inklinkt en veel CO2 zou veroorzaken als het niet wordt natgehouden.</p>	<p>In de omgevingsvisie wordt geen nieuw beleid vastgesteld met betrekking tot de waterhuishouding van de Mastenbroekerpolder. Op hoofdlijnen worden in de omgevingsvisie de opgaven geschetst die van toepassing zijn op bepaalde gebieden. Op dit moment wordt er overigens onderzoek uitgevoerd naar het remmen van de bodemdaling in de Mastenbroekerpolder. Op 29 september 2022 is de gemeenteraad geïnformeerd over de stand van zaken van dat onderzoek,</p>

	<p>uitgevoerd door het adviesburo INFRAM. In dit onderzoek zijn een aantal ‘werksenario’s’ onderzocht. U kunt een korte toelichting van dat onderzoek terugzien op de website van de gemeenteraad: Vergadering Informatieavond over stikstof, veenweidegebied (CO2) en gebiedsgerichte aanpak 29-09-2022 Gemeente Kampen (raadsinformatie.nl)</p> <p>Veenafbraak is een natuurlijk proces waarbij zuurstof binnendringt in de bodem met als gevolg dat bacteriën het veen afbreken. Het veen verdwijnt door dit proces in de vorm van CO₂. Dit leidt tevens tot bodemdaling. In het Klimaatakkoord zijn afspraken gemaakt over het beperken van de CO₂-uitstoot in Nederland. Een van de oorzaken van CO₂-uitstoot is de afbraak van veen in het Nederlandse veenweidegebied.</p>
<p>f) De indiener geeft aan dat de woonwijken waaronder Oosterholt-Noord en Zeegraven gegarandeerd droge voeten dienen te houden. Als uitvoering wordt gegeven aan het voornemen ter plaatse van de Mastenbroekenpolder meer en hoger water toe te laten, dan heeft dat desastreuze gevolgen voor de grond onder huizen, tuinen en erven en wegen en overige onbebouwde zaken als weilanden, speelvelden, als zodanig dat de Omgevingsvisie hierop dient te worden aangepast. De visie raakt volgens de indiener dan immers de financiële paragraaf van de gemeente.</p>	<p>Op het moment dat het waterpeil in de randzone wordt gefixeerd of geïndexeerd zorgt dat niet per definitie voor een hogere grondwaterstand in Oosterholt-Noord of in Zeegraven. In de huidige situatie vindt wegzijging plaats van grondwater vanuit Oosterholt-Noord / Zeegraven richting de Koekoekspolder en vanuit de randzone Koekoek richting de Koekoekspolder. Voor alle werksenario’s uit het INFRAM rapport blijft het effect op de grondwaterstand beperkt. Er is geen of nauwelijks uitstraling naar de omgeving. De reden hiervoor is de slechte doorlatendheid van de deklaag en het controlerend effect van het oppervlaktewatersysteem: verhogingen en verlagingen komen niet “voorbij” een watergang.</p> <p>De reactie van de indiener dat meer en hoger water in de Mastenbroekerpolder desastreuze gevolgen heeft voor de woonwijken is een stelling die niet nader onderbouwd is. Uiteraard zullen bij peilbesluiten de effecten op de omgeving meegewogen worden. De gemeente en het waterschap hanteren eisen ten aanzien van de zogenaamde minimale drooglegging (hoogteverschil maaiveld en oppervlaktewater) en ontwateringsdiepte (hoogteverschil maaiveld en grondwater) die van toepassing zijn. De woonwijken in het oostelijke deel van IJsselmuiden liggen overigens ten minste een meter hoger dan de Mastenbroekerpolder. Via de website van het Actueel Hoogtebestand Nederland AHN Viewer AHN kunt u een en ander bekijken.</p>
<p>g) De indiener verlangt dat de gemeente het waardevolle gebied van de Mastenbroekenpolder met rust laat. Er mogen geen zonnepanelen komen. In de gemeente zijn voldoende locaties die geschikt zijn en zonder dat deze zo</p>	<p>Zoals aangegeven is de omgevingsvisie geen concreet plan om een of meerdere zonneparken op concrete locaties, bijvoorbeeld in de Mastenbroekerpolder, te kunnen realiseren. Zoals aangegeven heeft de tekstballon niet als bedoeling om op</p>

<p>dicht tegen een woonwijk aanliggen. De mogelijke meerkosten van investering zoals het leggen van meer meters kabel komen voor rekening en risico van de ondernemers. Planschadevergoedingen zullen hoger uitpakken. Volgens de indieners prikt de omgevingsvisie zonder goede motivering een mega zonnepark. De ‘tekstballon’ ter zake op deze plek spreekt volgens de indiener boekdelen: De belangen van commerciële bedrijven worden behartigd. Anders zou volgens de indiener immers wel verantwoord worden waarom juist een locatie bij woonwijken is aangewezen.</p>	<p>die specifieke locatie een zonnepark te kunnen realiseren. In de tekstballon staat dan ook aangegeven dat het om het hele gemeentelijke grondgebied gaat. We begrijpen echter dat de suggestie kan ontstaan dat een specifieke plek wordt aangewezen. Om die reden passen we de kaart in de omgevingsvisie aan en plaatsen de tekstballon buiten het kaartbeeld zodat duidelijker wordt dat de tekst op het gehele grondgebied van de gemeente Kampen betrekking heeft.</p>
<p>h) Volgens de indiener is onvoldoende wetenschappelijk onderbouwd dat voor het weidevogelbeheer een hoog waterpeil vereist is met in natte perioden plas-dras situaties. Volgens de indiener is dit niet juist. Als de zinsnede bedoeld is om te anticiperen op de omtorning naar zonnepanelen, dan verzet de indiener zich daartegen.</p>	<p>In de provinciale omgevingsverordening is geregeld dat het peilbeheer gekoppeld is aan de status van weidevogelgebied. De omgevingsvisie is geen leidend instrument om het peilbeheer aan te passen. De tekst over het verhogen van waterpeil is niet geformuleerd om daarmee een zonnepark te kunnen onderbouwen.</p>
<p>i) De indiener geeft aan het onbestaanbaar te vinden dat een deel van de Mastenbroekerpolder als onderdeel van het ‘Tussenland’ wordt geschetst en beschreven.</p>	<p>Het zogenaamde ‘Tussenland’ is de randzone rondom polder de Koekoek, maar valt geografisch en landschappelijk binnen het gebied van de Mastenbroekerpolder.</p>
<p>j) De indiener geeft aan dat de gemeente geen weidevogel- en landbouw gebied moet opofferen. Het argument ‘bodemdaling’ snijdt volgens de indiener geen hout. Volgens de indiener kan, als je met beleid blijft bemalen, de status quo van het gebruik van de grond van de Mastenbroekerpolder gehandhaafd blijven. Als je dat doet is er volgens de indieners geen CO2 uitstoot, ook omdat op het veen een (dikkere) kleilaag ligt. De indiener geeft aan dat om de visie een sfeer hangt van oneigenlijke argumenten en kwalijke invloed van commerciële bedrijven die zitten te azen op geld verdienen met onder meer zonne-energie in de waardevolle polder.</p>	<p>Het voorkomen of afremmen van de bodemdaling in de Mastenbroekerpolder maakt onderdeel uit van de gebiedsgerichte en regionale aanpak veenweidegebieden, waarin de verschillende gemeenten, waterschap en provincie samen optrekken. De aanleiding van deze aanpak is onder meer aanpak bodemdaling. Het realiseren van zonneparken is niet het motief voor deze aanpak. Voor alle werkscenario’s uit het INFRAM onderzoek wordt de bodemdaling geremd en de CO2-uitstoot verminderd. Uit het onderzoek: <i>Bodemdaling en navenante peil aanpassingen in de randzone leiden tot meer infiltratie uit de rest van de polder Mastenbroek. De bijkomstige verdroging in de rest van de Mastenbroek leidt tot meer bodemdaling, waardoor in de loop van de tijd “de randzone van de Koekoekspolder” zich uitbreidt naar de gehele polder Mastenbroek en genoemde waterbeheerproblemen op grotere schaal gaan plaatsvinden.</i></p>
<p>k) De indiener pleit er voor in de Omgevingsvisie op te nemen dat zonnepanelenprojecten groter dan die op daken van burgers, bedrijven en instellingen niet in het zichtsveld van woonwijken worden gerealiseerd en dat windmolens buiten de directe invloedssfeer van woonwijken blijven. Dit betekent dat bijvoorbeeld zonnepanelen gelegd kunnen worden op het talud</p>	<p>In de bouwsteen energie heeft de gemeenteraad het beleid voor zonneparken en windmolens vastgesteld. Daarin zijn voorwaarden voor zonneparken geformuleerd.</p>

<p>bij de N50, in delen van het nieuwe natuurgebied De Reeve, aanvullend te combineren met noodzakelijke ontwikkeling van bedrijventerrein elders in de gemeente bijvoorbeeld, maar onder geen beding in de directe invloedssfeer van woonwijken.</p>	
<p>l) Volgens de indieners moeten burgers blijvend gemotiveerd worden om op eigen dak zonnepanelen te nemen, in plaats van grote commerciële die capaciteit op het net innemen. Hierdoor zal animo bij bedrijven en burgers afnemen. De capaciteit op het net dient dan ook beschikbaar te blijven voor burgers en bedrijven die hun eigen steentje bijdragen aan de verduurzaming van de energieopwekking. Volgens de indiener is dat juist iets dat in de Omgevingsvisie anno 2022 thuishoort.</p>	<p>De bouwsteen energie, en daarmee ook de omgevingsvisie, geeft een voorkeursvolgorde aan. De bouwsteen energie stuurt er op dat grootschalige opwek zoveel mogelijk via zogenaamde 'cable-pooling' plaatsvindt. We zijn het met de indiener eens dat inwoners en ondernemers zoveel mogelijk gestimuleerd en gefaciliteerd moeten worden om op 'eigen dak' energie op te wekken. Als gemeente hebben we hierover regelmatig overleg met de netbeheerder, ook met het oog op de toekomstige ontwikkelingen en de bestaande (woon)omgeving.</p>
<p>m) De indiener is van mening dat te veel verantwoordelijkheid wordt gelegd bij de 'initiatiefnemers'. De indiener mist de leidende rol van de gemeente, al dan niet in gecombineerde verantwoordelijkheid met het Rijk, de provincie en / of waterschap. Ook daarvan dient volgens de indiener rekenschap gegeven te worden in de Omgevingsvisie. De rol van initiatiefnemers dient volgens de indieners te worden beperkt. De gemeente dient tevoren pikepalen te plaatsen als een initiatiefnemer een plan bedenkt en de gemeente dient erop bedacht te zijn dat die initiatiefnemer, meestal een bedrijf, als doel heeft: Winst maken. Volgens de indiener is dat al snel in strijd met de algemene belangen. Hiervoor dient meer aandacht te zijn in de Omgevingsvisie.</p>	<p>De overheid geeft kaders, onder andere middels de omgevingsvisie, maar ook aan de hand van landelijke wet- en regelgeving. Onder andere op het vlak van flora en fauna. In de bouwsteen energie is er voor gekozen om ruimte te laten voor initiatieven en geen blauwdruk plan te maken. Daarbij zijn wel voorwaarden gesteld waaraan initiatieven moeten voldoen. De gemeente stemt regelmatig beleid af met andere overheden, zoals waterschap, provincie en het rijk. In de geest van de Omgevingswet heeft de initiatiefnemer een belangrijke rol in de ruimtelijke ontwikkeling van de leefomgeving. Financiële haalbaarheid of winstgevendheid hoeft volgens de gemeente niet per definitie strijdig te zijn met algemene belangen.</p>
<p>n) Volgens de indiener wordt op de pagina 23 helder dat de concept Omgevingsvisie concreet het zonnepark Mastenbroekenpolder als locatie voor een zonnepark aanwijst.</p>	<p>Zoals aangegeven (bij punt c) heeft de tekstballon ter plekke niet als bedoeling om op die specifieke locatie een zonnepark te kunnen realiseren. In de tekstballon staat dan ook aangegeven dat het om het hele gemeentelijke grondgebied gaat. We begrijpen echter dat de suggestie kan ontstaan dat een specifieke plek wordt aangewezen. Om die reden passen we de kaart in de omgevingsvisie aan en plaatsen de tekstballon buiten het kaartbeeld zodat duidelijker wordt dat de tekst op het gehele grondgebied van de gemeente Kampen betrekking heeft.</p>
<p>o) Volgens de indiener blijkt uit niets dat voldoende wordt ingezet op het vol leggen van bestaande daken. Dat is de eerste trede in de ladder van duurzame verstedelijking.</p>	<p>In de bouwsteen energie wordt gestuurd op het benutten van de daken voor zonnepanelen. Bewoners en bedrijven kunnen echter niet gedwongen worden om zonnepanelen op het dak te leggen.</p>

<p>p) De indiener geeft aan dat de gemeente Kampen afstand dient te nemen van RES West-Overijssel. Regionale Energie Strategie is volgens de indiener blijkens de tekst op pagina 24 op weg om alleen grootschalige opwekking van energie via zonnepanelen te realiseren, en dit in het waardevolle aan de bebouwde kom direct grenzende gedeelte van de Mastenbroekenpolder.</p>	<p>De gemeenteraad heeft op 1 juli 2021 met algemene stem ingestemd met het RES-bod. In de Regionale Energie Strategie is niet vastgelegd dat hiervoor een specifiek zonnepark op een specifieke locatie in de Mastenbroekerpolder wordt aangewezen.</p>
<p>q) Met de omgevingsvisie loopt de gemeente volgens de indiener risico op schadeclaims van 'initiatiefnemers', die teleurgesteld zijn als aanleg van een zonnepark niet mag met het oog op de zonneladder. De visie miskent volgens de indiener dat de tuinders in de Koekoekspolder reeds aanlopen tegen grote capaciteitsuitbreidingsissues. De tuinders dienen volgens de indiener als zittende ondernemers voorrang te krijgen op het net.</p>	<p>In de omgevingsvisie en in de bouwsteen energie is aangegeven dat zonneparken alleen onder voorwaarden, waaronder de ladder van zon, gerealiseerd kunnen worden. De omgevingsvisie is geen plan op grond waarvan rechtstreeks bouw- en ontwikkelmogelijkheden ontstaan. De gemeente erkent de belangen vanuit de tuinders en weegt deze net zoals andere belangen mee in het invullen van de opgaven op het gebied van duurzame energieopwekking en -verbruik. Zoals eerder gesteld is de bouwsteen energie een belangrijk kader die voor een groot deel leidend is in de afweging om wel of niet de komst/realisatie van een zonnepark te vergunnen.</p> <p>De afweging wie wel of niet voorrang krijgt op het net is niet aan het college of de gemeenteraad, maar aan de netbeheerder Enexis. De netbeheerder dient op grond van wettelijke verplichtingen volgens het principe 'wie het eerst komt het eerst maalt aansluitingen' te faciliteren. Een ieder (dus ook een tuinder) kan een (betaalde) netreservering aanvragen. Reserveren van capaciteit door de gemeente kan niet. Onder de huidige regelgeving kan een en ander ook geen weigeringsgrond zijn voor een vergunning. Ook een initiatief over de grens in Zwartewaterland kan een aansluiting vragen op het station in de Koekoekspolder. Bovendien bestaat bij de tuinders zelf veel ongebruikte capaciteit doordat de WKK's juist in de winterperiode of tijdens perioden dat er een stroomtekort is (vaak bewolkte dagen) worden ingezet. De rest van de tijd blijft deze capaciteit ongebruikt en kan dan prima worden gebruikt voor het terugvoeden van stroom opgewekt door middel van zonnepanelen.</p>
<p>r) De indiener geeft aan dat uit de visie niet blijkt in hoeverre met betrekking tot de bodemdaling afstemming plaatsvindt met het waterschap, Rijkswaterstaat en de provincie. De indiener geeft aan de indruk te hebben dat het beleid specifiek wordt geschreven ten faveure van de initiatiefnemer RWE c.s. voor het megalomane zonnepark in de hoek van de Mastenbroekenpolder. De indiener heeft van een agrariër met kennis van het gebied gehoord dat de bodemdaling reeds is voltooid, en dat de daling nu niet meer doorzet.</p>	<p>Het voorkomen en/of afremmen van de bodemdaling in de Mastenbroekerpolder maakt onderdeel uit van de gebiedsgerichte en regionale aanpak veenweidegebieden, waarin de verschillende gemeenten, waterschap en provincie samen optrekken. Het is een opgave die om een regionale aanpak vraagt. Het realiseren van zonneparken in onze gemeente is niet het motief voor deze aanpak.</p>

s) De indiener vraagt zich af of de gemeente voor een wijk als Oosterholt Noord wel grond heeft mogen uitgeven voor woningbouw. Volgens de indiener zal de bodemdaling ook gelden voor de grond onder de woningen.	De gronden in Oosterholt-Noord voldoen aan de normen die aan een woonomgeving gesteld worden ten aanzien van drooglegging en ontwateringsdiepte. Bij het bouwrijp maken en opleveren van de grond in Oosterholt-Noord is rekening gehouden met de bestaande en toekomstige zetting. Een voorbeeld daarvan is dat alle wegen op zand gefundeerd zijn.
t) Volgens de indiener dient in de Omgevingsvisie te worden opgenomen dat ter plaatse van de intussen inderdaad ernstig verzakkende grond van het openbaar terrein en de woningen op Oosterholt Noord onderzoek wordt gedaan en maatregelen worden getroffen.	Op de kaart "Opgave duurzaamheid: klimaat" (pagina 27 ontwerp omgevingsvisie) is aangegeven dat bodemdaling hier een opgave is. Op het niveau van de omgevingsvisie is dat daarmee voldoende aangeduid.
<p>Conclusie: De zienswijze vormt aanleiding om de omgevingsvisie aan te passen: Het gaat om de afbeelding "opgave duurzaamheid: energie" waarin de tekstballon over zonneparken op een meer neutrale plek in het kaartbeeld wordt geplaatst. De overige punten zijn in de reactie beantwoord, en leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.</p>	

Zienswijze 7: Groep bewoners Zalk, natuur en bestrijdingsmiddelen

Onderwerp: Natuur en bestrijdingsmiddelen.

Zienswijze	Reactie
a) De indiener verzoekt om nadrukkelijker de zorgelijke ontwikkelingen van inzet bestrijdingsmiddelen/stikstofproblematiek in de visie op te nemen.	Voor het gebruik van bestrijdingsmiddelen is de Wet milieubeheer van toepassing, in het activiteitenbesluit Wet milieubeheer zijn de voorschriften opgenomen waaraan een bedrijf moet voldoen indien bestrijdingsmiddelen worden toegepast. Voor het aspect stikstof is o.a. de gebiedsgerichte aanpak (GGA) van toepassing onder regie van de provincie Overijssel. In deze aanpak gaat het om een integrale benadering van de veenweide problematiek in relatie met water, stikstof, natuur (behoud en verbetering) en een leefbaar platteland. Medio juni 2023 wordt een eerste rapport opgeleverd (aan de minister) waarna we mogelijk ook een verdergaan plan kunnen gaan uitwerken.
b) De indiener vraagt wat de toekomstvisie is op de lokale agrarische sector en wat de doelen zijn ten aanzien van duurzaamheid, energie en klimaat.	We zien dat er veel uitdagingen en opgaven op het landelijk gebied afkomen. Waarbij naast de door u aangegeven opgaven ook de leefbaarheid en gezondheid in en nabij het landelijk gebied een rol spelen. In de omgevingsvisie is in hoofdlijnen het beleid voor het landelijk gebied geformuleerd. Een actuele visie op de toekomst van de agrarische sector is wenselijk. Deze visie zijn ook deels

	afhankelijk van processen zoals het Provinciaal Plan Landelijk Gebied (PPLG) en de koersbepaling 'De toekomst van Kampen'. In het kader van de omgevingsvisie 2.0 zal het beleid voor het landelijk gebied, waaronder de agrarische sector, geactualiseerd worden.
c) De indiener geeft aan dat natuur niet als kernwaarde wordt beschreven.	De bescherming en het behoud van deze natuur is middels natuurwetgeving en de bestemmingsplannen (bij inwerkingtreding Omgevingswet het omgevingsplan) geborgd. In deze omgevingsvisie zien we nog geen aanleiding om de natuurwaarden als afzonderlijke kernwaarde te beschrijven. We zien het juist als een meerwaarde dat de verschillende betekenissen en waarden van de verschillende onderdelen van de groenstructuur (voor natuur, klimaat, gezondheid, ontmoeting en recreatie) onder dezelfde kernwaarde worden beschreven. Afhankelijke van toekomstige visie- en beleidsontwikkeling kunnen kernwaarden worden aangevuld en toegevoegd in de omgevingsvisie 2.0.
d) De indiener geeft aan dat het beleid voor biodiversiteit erg mager is, en verzoekt om deze toe te voegen aan opgave "werken aan duurzaam, energieneutraal en klimaatbestendig kampen"	Zoals in eerdere reacties op vergelijkbare zienswijze is verwoord is het begrip biodiversiteit op meerder manieren in te vullen en uit te leggen. Het college is met de bewoners uit Zalk eens dat de inzet en het vergroten of behoud van biodiversiteit een belangrijke opgave is. Dit wordt wel onderschreven vanuit deze opgave en ook in de opgave "werken aan een gezonde leefomgeving". Voor het college voldoende om de prioriteit en inzet hiervan duidelijk te maken van het bestaande beleid. Het huidige beleid is hier, gezien de inzichten en ontwikkelingen op het thema biodiversiteit, wel in verouderd. Het college is voornemens om hiervoor dit jaar een bouwsteen voor opstellen waarin specifiek en integraal bepaald wordt wat het college betreft de inzet moet zijn in het vergroten en/of behoud van de biodiversiteit in en rondom Kampen.
e) De indiener verzoekt om binnen de opgave "werken aan een gezonde leefomgeving" het verminderen van het gebruik van bestrijdingsmiddelen mee te nemen.	Het college is van mening dat enige toevoeging aan de opgave "werken aan een gezonde leefomgeving" van het verminderen van gebruik van bestrijdingsmiddelen als een factor moet worden genoemd die meespeelt in bevorderen/creëren van een gezondere leefomgeving.
f) De indiener verzoekt om de wettelijke kaders vanuit Europa, landelijk niveau en de rechtspraak op te nemen.	Het apart opnemen van bestaande wettelijk kaders vanuit Europa, landelijk of rechtspraak in de omgevingsvisie is niet wenselijk en nodig. Wel wordt uiteraard vastgesteld en/of geldende nieuwe wetgeving al dan niet overgenomen of waar nodig nader uitgewerkt in daarvoor geldende wettelijk instrumenten en plannen. Dit zijn gewoonweg verplichtingen waaraan de gemeente moet voldoen.

<p>g) De indiener vraagt of de omgevingsvisie wel een dynamische stuk is?</p>	<p>De omgevingsvisie is bij uitstek een dynamisch stuk, waarbij na invoering van de Omgevingswet een situatie ontstaat dat alles in fases via het digitaal stelsel omgevingswet (DSO) verder gedigitaliseerd en geïntegreerd wordt.</p> <p>De Omgevingsvisie blijft wel een strategisch beleidsdocument waarin je voor de lange termijn je ambities en gewenste invulling van de fysieke leefomgeving vastlegt. Indien zich grote maatschappelijke opgaven voordoen zal dit aanleiding zijn om de omgevingsvisie aan te passen. Op voorhand kunnen we daarvoor geen termijn aangeven. Uiteraard kunnen er indien nodig tussentijds voor specifieke opgaven of gebieden ook bouwstenen of omgevingsprogramma's opgesteld worden. Die dan bij een volgende herziening van de omgevingsvisie geïntegreerd worden in de visie.</p>
<p>h) De indiener vraagt naar de invulling en uitvoering controle nieuwe bevoegdheid Zeer Schadelijke Stoffen.</p>	<p>Dit maakt onderdeel uit van de regulier toezicht en handhavingstaak van de daarvoor bevoegde gezagen. De inzet en uitvoering hierop volgt uit het activiteitenbesluit. Hierin zijn ook aanwijzingen en bepalingen opgenomen hoe het bevoegd gezag hier invulling aan moet geven.</p> <p>Voor de Omgevingsvisie is dit niet relevant en ook niet de plek om hier vanuit het college nadere duiding of invulling aan te geven.</p>
<p>i) De indiener vraagt wat de houding en inzet op strijdig gebruik van bestrijdingsmiddelen is in nabijheid van natura 2000 gebieden.</p>	<p>De houding en inzet van het college op dit punt is net zoals de controle op Zeer Schadelijk Stoffen passend binnen de huidige wet- en regelgeving. De prioritering en inzet op het strijdig gebruik ligt niet alleen bij het college, maar ook bij andere bevoegde gezagen. Het college blijft zich uiteraard sterk maken voor voldoende en juiste naleving en handhaving nabij onze Natura 2000 gebieden.</p>
<p>Conclusie: De zienswijze vormt aanleiding om de omgevingsvisie aan te passen. Binnen de opgave "werken aan een veilige, gezonde en sociale leefomgeving" is het stimuleren en realiseren van minder gebruik van bestrijdingsmiddelen in zijn algemeenheid verwerkt om hier vanuit deze opgave en verder uit te werken beleid op in te zetten.</p>	

Zienswijze 8: Zienswijze inwoner over ontbreken Plan Mer

Onderwerp: Ontbreken Plan Mer.

Zienswijze	Reactie
Ontbreken van MER (beoordeling) en daarmee afwegingskader voor uit te voeren opgaven en te maken keuzes bij de inrichting van de fysieke leefomgeving	<p>Gezien het feit dat het hier gaat om een Omgevingsvisie 1.0, die gebaseerd is op het huidige beleid, is het college van mening dat een PlanMER procedure hier niet passend voor is. Het gaat om reeds bekende en bestaande ambities die qua impact en invloed op de fysieke leefomgeving niet voldoende concreet zijn om hier ook een goede en juiste procedure voor te doorlopen. Wel is het college begonnen met het opstellen van een leefomgevingsfoto die dient als oplegger voor het uitvoeren van een PlanMER bij het opstellen van de Omgevingsvisie 2.0, waarin je wel keuzes maakt en ambities vastlegt die van grotere impact kunnen zijn natuur en milieu. De keuzes en ambities voor de toekomst moeten wel in een PlanMER worden afgewogen.</p> <p>Het college is voornemens om de leefomgevingsfoto in het 2^e kwartaal van 2023 af te ronden en vast te stellen als zijnde op maat naar het verder uitwerken en opstellen van een PlanMER, die dus 1 op 1 verbonden is aan het opstellen en vaststellen van de Omgevingsvisie 2.0.</p>
Conclusie: deze zienswijze vormt geen aanleiding om de omgevingsvisie aan te passen.	

Zienswijze 9: Glastuinbouw Nederland

Onderwerp:

Zienswijze	Reactie
a. De indiener richt zich met de zienswijze met name op de mogelijkheden voor zonneparken in de Mastenbroekerpolder. Volgens de indiener maakt een 'tijdelijk gebruik' van landbouwgrond, anders dan grondgebonden gebruik, het onmogelijk om een gebied gedurende deze termijn grondgebonden te gebruiken. Zoals het verbouwen van gewassen, het houden van vee, of zelfs het plaatsen van kassen, maar bijvoorbeeld ook om het realiseren van wateropvang, waterbuffers, parkeerplaatsen, bedrijfsbebouwing,	De omgevingsvisie is gebaseerd op vastgesteld gemeentelijk beleid. De bouwsteen energie is een van de beleidsstukken (bouwstenen) die zijn opgenomen in de omgevingsvisie. De bouwsteen energie geeft het volgende aan over grondgebonden zonneparken: "In het coalitieakkoord is sprake van de toepassing van de (een) zonneladder. Dit houdt in dat zonnepanelen bij voorkeur op daken en niet op gronden worden gesitueerd waardoor andere bestemmingen worden beperkt, met name landbouw ten behoeve van de voedselproductie. Alleen als de

<p>verplaatsing van in het gebied aanwezige bedrijfswoningen en ander gebruik tbv de functie duurzame landbouw. De indiener is van mening dat het plaatsen van de zonnepanelen negatief doorwerkt op de agrarische structuur en derhalve niet verenigbaar is met de opgave van 'duurzame landbouw' of 'klimaatadaptatie'.</p>	<p>mogelijkheden op daken zijn uitgeput, zijn grondgebonden toepassingen bespreekbaar. Een nuancering is hier op zijn plaats, er is weliswaar nog een aanzienlijke potentie voor zon op daken maar de realisatie ervan is niet afdwingbaar. Ook al zou de potentie voor 100 % benut worden, dan nog is aanvullende opwek van duurzame energie nodig." De omgevingsvisie stuurt op het combineren van opgaven. Een grondgebonden zonnepark gaat niet per definitie ten koste van landbouwgrond.</p>
<p>b. De indiener wil er bij de gemeente op aandringen om (met name als het gaat om het realiseren van opgaven als verduurzaming en klimaatadaptatie) niet alleen te kiezen voor een faciliterende rol, maar ook duidelijk stelling te nemen. Glastuinbouw Nederland verzoekt u dan ook om een kaderstellende rol te nemen als het gaat om de invulling van de opgaven 'Klimaatneutraal' en 'Klimaatadaptief'. Die 'kaderstellende rol' wordt door de indiener in de omgevingsvisie gemist.</p>	<p>De omgevingsvisie geeft kaders aan vanuit een aantal belangrijke maatschappelijke opgaven en kernwaarden. Zowel in de Kampense perspectieven als in de opgaven zijn kaders geformuleerd. Die kaders bieden, in de geest van de Omgevingswet, ruimte voor ontwikkeling en voor initiatieven van de derden. De kaders zullen in het omgevingsplan verder worden uitgewerkt.</p>
<p>c. De indiener acht het realiseren van zonneparken in de zone langs de Koekoekspolder (dus in de Mastenbroekerpolder) namelijk niet verenigbaar met de opgaven van duurzame landbouw en klimaat-adaptief. Glastuinbouw Nederland roept de gemeente op om daar dan ook duidelijk over te zijn.</p>	<p>De bouwsteen energie sluit op voorhand geen gebieden uit voor grondgebonden zonneparken. De omgevingsvisie doet dat als vertaling daarvan ook niet. Op voorhand kan volgens de gemeente niet gesteld worden dat een zonnepark niet verenigbaar is met andere opgaven.</p>
<p>d. De indiener roept op om het gebiedsprofiel 2 voor het Tussenland aan te passen. Gezien de opgaven die er liggen op het vlak van 'duurzame landbouw' en 'klimaat-adaptatie' acht Glastuinbouw Nederland het van belang er duidelijk over te zijn dat het aanleggen van zonneparken (tijdelijk dan wel permanent) daar niet in past.</p>	<p>De gebiedsprofielen geven aan welke opgaven integraal meegewogen moeten worden bij initiatieven / ontwikkelingen in een gebied. In het gebiedsprofiel Tussenland geven we vooral aan dat de genoemde opgaven om een integrale aanpak vragen. Conform de vastgestelde bouwsteen energie sluiten we geen zonneparken uit.</p>
<p>Conclusie: De zienswijze vormt geen aanleiding om de omgevingsvisie aan te passen.</p>	

Zienswijze 10: Provincie Overijssel

Zienswijze	Reactie
<p>a) De indiener geeft aan dat de opbouw van de visie helder is en goed te volgen, prettig leesbaar en compact. De kernwaarden van Kampen zijn mooi omschreven als vertrekpunt. In het Kampens perspectief wordt beschreven op welke manier opgaven tegemoet worden getreden. We herkennen hierin de rode draden van onze provinciale omgevingsvisie.</p>	<p>De provinciale omgevingsvisie is qua opzet en inhoud een goede en bruikbare bron van inspiratie voor de omgevingsvisie.</p>
<p>b) De indiener constateert dat de omgevingsvisie 1.0 gebaseerd is op bestaand strategisch beleid. De indiener heeft gelezen dat er nog een strategische koersverkenning ‘wat voor gemeenschap/gemeente wil Kampen zijn’ volgt, en dat de gemeente op korte termijn aan de slag gaat met een Omgevingsvisie 2.0. De indiener geeft aan de doorkijk te missen voor de grotere opgaven (zoals waterhuishouding veenweidegebied, CO2 reductie, biodiversiteit, landbouwtransitie, etc.) en ziet een urgentie om dit in de versie 2.0 wel mee te nemen. Als voorbeeld de noemt de indiener dat niet wordt beschreven wat de voorgenomen ontwikkelingen van Kampen zijn om de doelen van het Klimaatakkoord te halen, en daarmee ontbreekt dus ook een doorvertaling of ontwikkelingen passend zijn in een bepaald gebied (waar).</p>	<p>We onderkennen dat de klimaatopgaven grote impact zullen hebben op onze fysieke leefomgeving. We werken in de komende jaren graag met u als provincie samen aan onder meer het Provinciaal Plan Landelijk Gebied (PPLG) en de RES. We nemen de door u beschreven opgaven en uitdagingen in hoofdlijnen op in de tekst van de omgevingsvisie 1.0, en wij zullen dit verder uitwerken in de omgevingsvisie 2.0. Hierbij zullen we ook de relatie leggen met het PPLG. Ons bestaande beleid voor het landelijk gebied, bijvoorbeeld het Landschapsontwikkelingsplan, sluit niet meer volledig aan bij de actuele thema’s. Tegelijkertijd heeft de gemeenteraad van Kampen in 2022 een beleidskader voor Vrijkomende Agrarische Bebouwing vastgesteld, daarmee wordt het beleid stapsgewijs geactualiseerd.</p>
<p>c) Wonen: De indiener geeft aan dat de ten aanzien van het thema wonen de visie zich enigszins lijkt te beperken tot de gemeentegrenzen van Kampen, terwijl er in de woonagenda is afgesproken dat er in Kampen een bovenregionale vraag kan landen. De indiener vraagt wat voor gemeente wil Kampen zijn qua wonen en waarin wil de gemeente zich wellicht onderscheiden t.o.v. andere gemeenten? De indiener mist daarnaast de link met de provinciale omgevingsvisie en regionale woonagenda, met de vertaalslag wat dit betekent voor Kampen. De indiener adviseert om ten aanzien van wonen ook een koppeling te maken tussen gebieden en gebiedskenmerken.</p>	<p>In de teksten over de woonopgave nemen we een verwijzing naar de regionale woonagenda op. Ten aanzien van de beoogde woonkwaliteit hebben we een aantal uitgangspunten beschreven in de visie, zoals het bouwen voor starters, ouderen en het bouwen aan hechte (woon)gemeenschappen. Uit de koersverkenning “wat voor gemeenschap wil Kampen zijn” verwachten we ook handvaten te krijgen om een bij Kampen passende woonkwaliteit te kunnen bepalen. Dit zullen we verwerken in de omgevingsvisie 2.0. Ook voor te ontwikkelen woongebieden is het nadrukkelijk de bedoeling om aan te sluiten bij de gebiedskenmerken. Dit is ook verankerd in het perspectief “We bouwen verder aan het verhaal van de plek”.</p>

<p>d) Economie: De provincie geeft aan dat het accent zou moeten liggen op het beter benutten van bestaand gebied, een optimaler ruimtegebruik, zeker als het gaat om natte (waterontsloten) kavels. Het optimaliseren en het efficiënt inrichten van de ruimte – als belangrijk speerpunt in de duurzame en circulaire doorontwikkeling van de bedrijventerreinen en havens – zou volgens de provincie steviger in de visie benoemd mogen worden. Vanuit dat perspectief van optimalisatie kan er vervolgens ‘schuif- en ontwikkelruimte’ nodig zijn. De gedachte dat de transitie naar een circulaire economie meer ruimte gaat vragen blijkt niet uit de omgevingsvisie. Dit is volgens de provincie terug te zien in de verkenning naar duurzame havenontwikkeling.</p>	<p>Ook in de omgevingsvisie willen we inzetten op het efficiënt gebruiken van de bestaande ruimte voor bedrijventerreinen. In het coalitieakkoord van de gemeente Kampen en in de recente opiniërende behandeling van het ambitiesdocument “Port of Zwolle” heeft ons college aangegeven in eerste instantie in te willen zetten op het beter benutten van de bestaande bedrijventerreinen. Nader onderzoek zal de komende tijd moeten uitwijzen of en hoeveel aanvullende schuif- en ontwikkelruimte nodig is voor een duurzame en circulaire doorontwikkeling van de bedrijventerreinen in de Kampense situatie. In de omgevingsvisie nemen we deze insteek nadrukkelijker op.</p>
<p>e) Landelijk gebied: ten aanzien van de bodemdaling van veenweidegebied Polder Mastenbroek is volgens de indiener niet duidelijk welke rol de gemeente voor zichzelf ziet en welke kant ze op wil, zoals vernatten, aanpassen landbouw, bufferzone Koekoek (staat wel op de kaart).</p>	<p>De gemeente heeft ten aanzien van de problematiek van bodemdaling geen leidende rol. De gemeente ziet vooral een rol om ruimte te bieden aan en kaders te scheppen voor de transitie van het landelijk gebied. Voorbeelden daarvan zijn de bouwsteen energie en het beleid voor vrijkomende agrarische bebouwing (VAB).</p>
<p>f) Buitendijks gebied: Mogelijk vraagt dit gebied volgens de provincie specifiek ruimtelijk beleid, ook in het licht van mogelijk toekomstige ontwikkelingen zoals een hoger IJsselmeerpeil en opstuwing water.</p>	<p>We zijn als gemeente voortdurend in overleg met onder andere het Rijkswaterstaat, waterschap en de provincie. We onderkennen dat de toekomstige wateropgave complexer en uitdagender wordt. In de omgevingsvisie nemen we deze ontwikkelingen op, in de omgevingsvisie 2.0 werken we dit verder uit, onder andere naar aanleiding van de kamerbrief ‘Bodem en water sturend’ van november 2022 en de agenda IJsselmeergebied 2050.</p>
<p>g) Klimaat: De indiener ziet graag dat er in de omgevingsvisie 2.0 keuzes worden gemaakt en onderbouwd, die rekening houden met het herstel van water- en bodemsysteem.</p>	<p>Bodem en water sturend zal een belangrijk onderdeel van de omgevingsvisie 2.0 vormen.</p>
<p>Conclusie: De zienswijze vormt aanleiding om de omgevingsvisie op een aantal punten aan te passen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verwijzing naar de regionale woonagenda - Duidelijker beschrijven van de insteek mbt de duurzame havenontwikkeling: beter benutten bestaand bedrijventerrein. - In hoofdlijnen gaan we in op de (toekomstige) wateropgaven, zoals de agenda IJsselmeergebied 2050. 	